

ג'ורנל משנת תשע"ב

ה. כדי להגדיל את התמיהה, הפנו "צוה"מ" את הקוראים גם לג'ורנל תורני על הילולת רשב"י, שחולק לעולים לציון הרשב"י. שם הועתק הקטע המובא לעיל (בתוך מסגרת) מדברי הגריח"ס נר"ו. רק צריכים היו לציין, כי הג'ורנל נדפס בשנת תשע"ב, 10 שנים לאחר שמאמרי זה נדפסו ב'עלים לתרופה', מרחשוון תשס"ג.

בקשת מטו מרבינו אביגדור זיע"א

ו. עתה אבקש מטו מרבינו אביגדור ז"ל, שלא ירדתי לסוף דעתו, ופרשתי לא נכון את כוונת דבריו. הרי לא יתכן שרבינו בגלל שחסר למ"ד בתיבת "אימיה", החליט ששם אמו של רשב"י היה 'חמי'. נגד פירוש כל הראשונים, ולכאורה גם נגד כל המדרשים וכו' שהובאו במאמרי (אות ג). הרי לרבינו אביגדור היתה הברירה להוסיף למ"ד בתיבת 'אימיה' = [ל]אימיה, כפי שנהגו רז"ל כל הדורות עד רגעים אלו, לתקן ולהגיה כת"י.

ז. לכן כתבתי במאמרי (אות ז): "הגירסא בירושלמי (שהובא לעיל): 'רשב"י, כד הוה חמי לאימיה' - למ"ד בראש תיבת 'אימיה'. ואילו לפני רבינו היתה הגירסא בירושלמי: "כד חמי אימיה". לשון זה מוכיח, כי שם אמו היה 'חמי'. למרות שכל לומד מבין, שלא היה צריך להבדיל לכאורה, בין הביטוי "חמי לאימיה" לבין הביטוי "חמי אימיה". אלא י"ל, כי לרבינו אביגדור היתה מסורת שכך שמה, ובא להדגיש, שלא נבוא לפרש: "כד חמי" היינו, כאשר ראה!".

כלומר, לא היה ניחא לי כ"כ בתירוץ זה. לכן הוספתי שהיתה לרבינו אביגדור 'מסורת' שכך שמה !!

הפתרון האמיתי

ח. ת"ל, שז"ע פיענחתי, את כוונת רבינו. והוא: רבינו אביגדור ידע והכיר את כל המקורות שציטטנו במאמרנו (אות ג), אולם רבינו שם לב, כי גירסת הירושלמי שונה היא מכל המקורות הללו, ששם הסיפור התחיל במלים: "אימיה דרשב"י" וכו' וכו'. היינו, כשבאים לספר על האמא של חכם מסויים, הרי מתחילים לכתוב: "אימיה דרבי" וכו'. אולם הירושלמי התחיל את הסיפור במלים: "רשב"י - כד חמי אימיה" וכו'. ולא "לאימיה". הרי ברור שהירושלמי רצה לגלות כי שמה היה 'חמי'. לכן אמנם השאיר רבינו אביגדור את הגירסא "אימיה" ולא תיקן כך: "[ל]אימיה".³

"ארבע אמהות"?

ט. לפי האמור יובן, מדוע כל הראשונים, לא כתבו כרבינו אביגדור, כי במקורות האחרים, מדובר לאו דווקא על אימיה דרשב"י, אלא גם על: "אימא דרבי ישמעאל", "אימא דרבי טרפון" ו"אימא דרב הונא". ולא יתכן א"כ ש"כד חמי", הכוונה ששמה היה 'חמי'. [עדיין יש לברר, כיצד תתכן מסורת כזו על 4 שמות חכמים].

לסיום ייאמר: לא קרבו דברי הגריח"ס נר"ו לדבריי שלי⁴

3. אמנם הריטב"א (הני"ל) הביא גירסא דומה לירושלמי. אולם הוא גם גורס "כד חזייה". ולא "כד חמי".

4. זכיתי להיות מחובר אל הקודש בכמה מספריו של הגריח"ס נר"ו, שהביא כמה תירוצים שלי על קושיותיו שהופיעו בקובץ 'מוריה'.